اساتید علوم‌انسانی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» مطرح کردند

علوم‌انسانی نیاز به نوآوری در شیوه پذیرش دانشجو دارد

زهرا رمضانی
خبرنگار گروه دانشگاه

تحـول در علوم‌انسـانی و تحقق علوم‌انسـانی بومی یکی از نیازهای اصلی این حوزه است؛ اتفاقی که درصورت تحقق نقش قابل‌توجهی نه‌تنها در رفـع چالش‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسـی دارد، بلکه باعث ایجاد تغییراتی در سـایر علوم نیز خواهد شـد، موضوعی که به‌نظر می‌رسـد در وزارت علوم تـا حد زیادی مورد توجه قرار گرفته اسـت، به‌طوری که قاسم عموعابدینی، معاون آموزشی وزیر علوم ۶ تیرماه امسال از لزوم تغییر در شـیوه آموزش علوم‌انسانی صحبت کرده بود. اتفاقـی که به گفته این مقام مسـئول، با توجـه به اثرگذاری مسـتقیم علوم‌انسانی در جامعه یکی از نیازهای امروز به شمار می‌رود، اما به‌نظر می‌رسد با توجه به چالش‌های موجود در حوزه علوم‌انسانی تنها تغییر نحوه تدریس و انتقال آموزه‌های علمی این حوزه به نسل جوان نمی‌تواند راهکار موثری برای رسیدن به وضعیت مطلوب یا حداقل حرکت در این مسیر باشد؛ هرچند تا امروز اتفاقات قابل‌توجهی برای اسلامی‌سازی علوم‌انسانی انجام شـده، اما به اذعان فعالان این حوزه هنوز راه نرفته زیادی برای تحقق علوم‌انسانی بومی وجود دارد. در این گزارش به‌سراغ دو تن از اساتید علوم‌انسانی رفتیم تا از تاثیر تغییر شیوه تدریس علوم‌انسانی در این حوزه بگویند.

عضو هیات‌علمی دانشگاه علامه‌طباطبایی(ره):

امروز نیاز به نوآوری در بخش‌های مختلف علوم‌انسانی داریم

عباسعلی رهبر، عضو هیات علمی دانشگاه علامه‌طباطبایی(ره) با بیان اینکه خوشبختانه معاونت آموزشی وزارت علوم نگاه مناسبی نسبت به علوم انسانی دارد، گفت: «ما در جلسه‌ای که چندی پیش با قاسم عموعابدینی، معاون آموزشی وزارتخانه داشتیم، او اعلام کرد باید کارهایی را انجام دهیم که تحول در علوم انسانی مطلوب‌تر، عملیاتی‌تر و اثربخش‌تر دنبال شود. همچنین نوع نگاه او بسیار جالب بود؛ چراکه از نگاه این مقام مسئول انقلاب صنعتی چهارم یک نگاه بین‌رشته‌ای بوده اما حالا با انقلاب صنعتی پنجم روبه‌رو هستیم که همان توجه به علوم‌انسانی و علوم‌شناختی است و اگر بخواهیم با این نگاه وارد شویم، خواهیم دید دانشگاه باید براساس یک نگاه دانایی‌محوری شکل بگیرد.»

او تصریح کرد: «درکنار نگاه به دانایی‌محوری و توجه به بحث اساتید و دانشجویان، لوازم و موضوعات بسیار مهمی وجود دارد که باعث خواهد شد فهم و تحول علوم انسانی را به‌صورت جدی‌تر در نظر بگیریم؛ از این‌رو اگر بخواهیم نسخه عملیاتی و عینی داشته باشیم با توجه به اینکه علوم انسانی پیچیدگی‌ها و تحولات زیادی را می‌تواند در پیشرفت جامعه ایجاد کند، باید نگاه مقام‌معظم‌رهبری به این حوزه را موردتوجه قرار دهیم؛ چراکه ایشان نسبت به اهمیت و جایگاه علوم انسانی یک گزاره معرفتی و مبنایی مهمی دارند مبنی‌بر اینکه علوم انسانی را نه‌تنها برای شهر و کشور و منطقه ما دارای اهمیت ویژه‌ای می‌دانند بلکه از گزاره جهت‌دهنده جهانی نام برده‌اند.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه علامه‌طباطبایی(ره) ادامه داد: «علوم انسانی اثر پروانه‌ای در یک جامعه دارد یعنی از یک روستا، شهر و کشور تبدیل به فضای منطقه‌ای و جهانی می‌شود و این مساله مهمی است و کمتر دیده‌ایم اندیشمندان بر گزاره جهانی بودن علوم انسانی توجه کنند. مساله بعدی تحول در علوم انسانی است، یعنی تحول در این حوزه را باید به‌صورت کامل و جامع ببینیم. به‌عبارت دیگر ما با اذعان به اینکه در علوم‌انسانی دچار عقب‌ماندگی هستیم و نتوانسته‌ایم رشد جدی مناسب را انجام دهیم، باید توجه‌مان را به نوآوری در این زمینه جلب کنیم.»

رهبر گفت: «اگر بخواهیم ظرفیت‌هایمان را در نظر بگیریم باید گفت ما یک فرهنگ غنی ایرانی - اسلامی و استعداد برتر ایرانی داریم که می‌توانیم در بحث تحول در علوم انسانی از آن بهره بگیریم، به‌شرط اینکه مدیریت تحول و الزامات آن را به‌طور کامل مدنظر قرار دهیم. امروز سیاست‌های کلان جامعه علمی یکی از همان مولفه‌ها در حوزه مدیریت تحول علوم انسانی است و باید استفاده از علوم انسانی با نگاه نقادانه و نوآورانه و همچنین توجه به جذب افراد مستعد دنبال شود. در همین راستا از الزامات تحول هم می‌توان به بحث سرمایه‌گذاری برای تدوین علوم انسانی، عملیاتی‌شدن اقدامات تحولی و پرهیز از شتابزدگی و داشتن نگاه کاریکاتوری به علوم انسانی اشاره کرد.»

تحقق تحول در علوم‌انسانی یک امر ذهنی است

او گفت: «مهم‌ترین پیش‌نیاز برای تحول در علوم انسانی نگاه به امر ذهنی تحول است، متاسفانه تصور می‌کنیم اگر معاونت، کمیته یا حتی دانشگاهی در این زمینه ایجاد کنیم، می‌توانیم امر تحول را محقق کنیم، درحالی که مهم‌ترین پیش‌نیاز این حوزه امر ذهنی، ادراکی و بینشی است و این مهم باید از دو جنبه موردتوجه قرار بگیرد. اول ساختار سیاسی، اجتماعی و علمی است و دیگری نیز ایجاد تغییر در جامعه خود علوم انسانی است. یعنی ساختار علمی و اجتماعی ما باید به‌صورت دقیق مباحث علوم‌انسانی تحول‌خواه را که می‌تواند باعث حرکت جهانی شده به رسمیت بشناسد که در این مقوله تکریم، احترام و استفاده از علوم انسانی قرار دارد.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه علامه‌طباطبایی(ره) با بیان اینکه تا وقتی امر تحول در ذهن و ساختار اجتماعی و سیاسی ما ایجاد نشود، طبیعتا با نهادسازی و تدوین اسناد مختلف نمی‌توان کار جدی در حوزه علوم انسانی انجام داد، تصریح کرد: «بخشی از کار نیز متوجه جامعه علوم انسانی متشکل از اساتید و دانشجویان است و باید در این حوزه نیز ژن کم اثر بودن و جدی نگرفتن علوم انسانی را مغلوب و فضا را به این سمت ببریم که شرایط امروز بدون پیوست علوم انسانی و تحول در آن اصلا شکل نمی‌گیرد. در حوزه کرونا که بیش از دوسالی می‌شود کل دنیا را درگیر کرده، شاید در ظاهر این بیماری یک ویروس بود اما دیدیم تبعات اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و روانی کرونا که همگی مرتبط به علوم انسانی بوده تا چه حد موردتوجه قرار گرفت.»

رهبر بیان داشتند: «مدیریت ویژه تحول‌خواه در علوم انسانی هم مولفه مهم دیگری است. با یک مدیریت خشک و متحجر و سیاست‌زده و مدیریتی که نگاه راهبردی نسبت به تحول نداشته باشد، اصلا نمی‌توانیم از تحول علوم انسانی صحبت کنیم؛ یعنی نیاز به مدیریتی داریم که لوازم این تحول را بپذیرد و یکی از ویژگی‌های مهم این مدیریت هم استفاده از سلایق و اندیشه‌های گوناگون است. همچنین جدا از بحث گرایش‌ها و سلایق‌های سیاسی باید از هرکسی که در حوزه علوم انسانی صاحب‌نظر بوده، بهره ببریم و تضارب‌آرا و اندیشه را در قالب کرسی‌های آزاداندیشی دنبال کنیم.»

او افزود: «مساله دیگری که بسیار مهم است اینکه جامعه علوم انسانی ما نیاز به جوشش درونی و صرف فعل خواستن دارد که هرچند درطول سال‌های اخیر کارهای خوبی صورت گرفته، اما نباید از فضاهای بیرونی یعنی حمایت‌های دولتی و فضاهای اجتماعی غافل شویم. یکی از موضوعات مهم در این زمینه آن است که مشخص شود تا امروز بخشی از بودجه پژوهشی وزارتخانه کجا هزینه شده است؟ چراکه طبیعتا قسمت مهمی از این بودجه‌ها می‌تواند بحث کاربردی‌سازی و ارائه راه‌حل توسط علوم‌انسانی تحول‌خواه باشد.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه علامه‌طباطبایی(ره) خاطرنشان کرد: «مساله آخر نیز توجه به بحث نواندیشی و نوآوری است. در علوم انسانی با توجه به مبانی ایرانی – اسلامی و رویکرد جهانی که داریم نیاز به نوآوری هم وجود دارد که در آن حتما باید از مبانی غنی فرهنگی خودمان استفاده کنیم اما مساله اصلی اینکه این مبانی با توجه به تجارب مثبت بشری در مقام استحصال است و باید آنها را از فضای فکر خارج در رویکرد تحول‌خواه به اجرا برسانیم. درنهایت هم باید از وحدت حوزه و دانشگاه به شکل جدی به‌عنوان یکی از مولفه‌های تحول در علوم انسانی نام برد که این وحدت طی سال‌های اخیر دچار مشکلاتی شده و نیاز به یک بازنگری در این حوزه با نگاه فناوری نرم داریم.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران:

باید کنکور اختصاصی در حوزه علوم انسانی داشته باشیم

ابراهیم فیاض، عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران با بیان اینکه وضعیت امروز علوم انسانی کشور فاجعه‌آمیز است، به‌طوری که ناامیدی بر کل این حوزه وجود دارد، گفت: «متاسفانه به‌دلیل سیاستگذاری آموزش عالی و وجود مولفه‌هایی مانند نگارش مقاله ISI می‌بینیم که جامعه به‌طور کامل از علوم انسانی جدا شده است. مشکل دیگر اینکه امروز حوزه‌هایی مانند فنی‌ومهندسی و علوم پایه بر علوم انسانی مسلط شده و این حوزه را ضعیف کرده‌اند. به‌طوری که شاخص‌های ارتقا در علوم انسانی نیز از دو حوزه فنی‌ومهندسی و علوم پایه نشأت گرفته که این جای تاسف دارد.» او ادامه داد: «یکی از کارکردهای علوم انسانی تولید کتاب به جای تولید مقاله است و اگر بنا باشد یک استاد کتابی را که نگاه محققانه در آن وجود داشته باشد، منتشر کند، شاید ۱۰ سال زمان ببرد. در چنین وضعیتی با توجه به مولفه‌های ارتقای درنظرگرفته‌شده برای استادان علوم انسانی، عملا نگارش کتاب امکان‌پذیر نیست. مساله‌ای که از آن غفلت شده این است که نگارش مقاله مربوط به حوزه‌های فنی و علوم پایه است اما همین روند را برای علوم انسانی درنظر گرفته و فراموش کرده‌اند گاهی یک استاد این حوزه با نگارش یک کتاب کل دنیا را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد.» عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران تصریح کرد: «علوم انسانی باید از دیگر علوم جدا شده و حتی وزارتخانه خاص به خود را داشته باشد. یعنی باید وزارت حکمت و دانش انسانی را مانند کشورهایی مثل آلمان داشته باشیم، اما وضعیت در کشور ما کاملا متفاوت است و همه حوزه‌ها براساس یک سیاستگذاری جلو می‌روند. همین مساله باعث ایجاد آسیب‌هایی در حوزه علوم انسانی شده است. به‌عبارت دیگر در دنیا علوم انسانی بر دیگر علوم حکومت می‌کند؛ چراکه علوم انسانی بسیار کلان‌نگر بوده ولی علوم فنی به‌شدت جزئی‌نگر است و ما به جای اینکه کلان را به جز مسلط کنیم، دقیقا برعکس رفتار کرده‌ایم و به همین دلیل انحطاط علوم و حتی علوم تجربی و فنی را هم رقم زده‌ایم.» فیاض با تاکید بر اینکه نقش علوم انسانی در تمدن‌سازی باید فعال درنظر گرفته شود، افزود: «بعد از آن علوم پایه، علوم فنی‌ومهندسی و علوم پزشکی به ترتیب فعال می‌شوند اما شاهد هستیم که در کشور ما دقیقا برعکس این روند دنبال می‌شود. یعنی در دانشگاه‌های ما در وهله اول پزشکی، بعد فنی‌ومهندسی، بعد علوم پایه و درنهایت علوم انسانی دارای اهمیت است.»

او گفت: «به‌طور مثال در حوزه علوم انسانی هم می‌گویند در مقطع دکتری کلاس‌ها نباید با کمتر از ۳ دانشجو تشکیل شود، درحالی که معتقدم تنها باید یک دانشجو با یک استاد داشته باشیم، حتی در مقطع کارشناسی‌ارشد نیز باید همین مساله صدق کند. البته در حوزه‌های فنی‌ومهندسی، علوم پایه و پزشکی می‌توان این کار را انجام داد، اما چون مباحث در علوم انسانی به‌شدت تخصصی است، نمی‌توان با تعداد جالب‌توجه دانشجو کلاس‌ها را برگزار کرد؛ ازاین‌رو تدریس در علوم انسانی باید به‌شدت دچار تغییر و تحول شود.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران افزود: «یکی دیگر از مشکلات ما در علوم انسانی نحوه برگزاری امتحانات است، یعنی به همان شیوه فنی‌ومهندسی و پزشکی برگزار می‌شود و سوالات طرح‌شده نیز تستی هستند، درحالی که اصلا در علوم انسانی کار درستی نیست. همچنین کنکور علوم انسانی هم باید به نسبت دیگر حوزه‌ها متفاوت برگزار شود که متاسفانه اصلا چنین نگاهی نسبت به این حوزه در بخش‌های مختلف وجود ندارد.»

فیاض با بیان اینکه در علوم انسانی دانشجو باید کنفرانس‌های زیادی را ارائه دهد، افزود: «در فنی‌ومهندسی و پزشکی، استاد و دانشجو به‌همراه یکدیگر کار را پیش می‌برند اما در علوم انسانی استاد متکلم‌وحده است و به‌ندرت می‌بینیم دانشجویی کنفرانس داشته باشد؛ درحالی که باید در این زمینه هم تغییرات جدی صورت بگیرد. متاسفانه نهادهای سیاستگذاری و وزارت علوم انسانی را مغلوب گروه فنی‌ومهندسی و پزشکی کرده و همین مساله باعث شده امروز شاهد چنین وضعیتی در علوم انسانی باشیم.»

او ادامه داد: «علوم انسانی باید سیاستگذار کلان تمام علوم تلقی شده و تمام حوزه‌های دیگر را براساس علوم انسانی مورد سنجش قرار داد، درحالی که امروز وضعیت کاملا برخلاف آن است. طبیعتا وقتی جایگاه علوم انسانی را از بین می‌بریم یعنی در جامعه بحران‌های مختلف ایجاد می‌شود. همین وضعیت تورم در اقتصاد را نگاه کنید، قطعا اگر علوم انسانی در این حوزه به‌درستی به کار گرفته می‌شد، شرایط‌مان کاملا متفاوت از امروز بود.»

سند خودرو کامیون کشنده سیستم: هوو(فراز) تیپ: (۴*۶)۳۲۳۸ رنگ: سفید روغنی مدل: ۲۰۱۰ به شماره انتظامی ایران ۸۴۵/۸۴ع۴۱ شماره موتور: WD۶۱۵۹۶C۱۰۰۴۰۷۰۲۵۶۷۷ شماره شاسی: LZZ۵CLSBVAA۴۸۳۰۴۳ به مالکیت آقای عبدالقادر همتی‌سوزائی مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

✦✦✦

گواهینامه موقت فارغ التحصیلی میلاد آتشی فرزند حسین به شماره ملی ۰۰۱۳۴۶۳۶۹۱ صادره از تهران در مقطع کارشناسی رشته حسابداری صادره از واحد دانشگاهی تهران‌شمال مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌شود گواهینامه موقت را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال به نشانی: اتوبان بابایی-خروجی حکیمیه-خیابان شهید صدوقی-بلوار وفادار-دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال تحویل دهد.

✦✦✦

مدرک موقت تحصیلی اینجانب رافین زرندیان فرزند عزت‌اله دارای شناسنامه به شماره ۴ رشته زبان و ادبیات فارسی صادره از دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه مفقود گردیده و فاقد اعتبار است. از یابنده تقاضا می‌شود گواهینامه مذکور را به آدرس: استان مرکزی-ساوه-کیلومتر ۴ جاده نورعلیبیک-شهرک دانشگاهی خاتم‌الأنبیاء(ص) دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه به صندوق پستی ۳۹۱۸۷-۳۶۶ ارسال نماید.

✦✦✦

برگ سبز و کارت خودرو سواری هاچ‌بک تیبا ۲ مدل ۱۴۰۰ به رنگ سفید به‌شماره موتور M ۱۵/۹۱۹۴۲۴۴ و به‌شماره شاسی NAS۸۲۱۱۰۰M۱۳۱۲۳۲۰ و به‌شماره پلاک ۱۴ – ۲۲۳ ی ۷۱ به‌نام فرخنده زعفرانی مفقود و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

✦✦✦

دانشنامه پایان تحصیلات دوره کارشناسی رشته شیمی کاربردی اینجانب سیدمحمد جواد قریشی فرزند سیدجواد به شماره شناسنامه ۵۳۶ صادره از واحد کرمان مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

✦✦✦

سند خودرو سواری سیستم: پژو تیپ: ۴۰۵GLX ای ۸/۱ رنگ: خاکستری - متالیک مدل: ۱۳۸۹ به شماره انتظامی ایران ۸۴ / ۴۴۲ ج ۸۱ شماره موتور: ۱۲۴۸۸۳۰۷۳۴۳ شماره شاسی: NAAM۰۱CA۳AR۳۲۵۰۹۹ به مالکیت خانم فاطمه پوراحمدی به شماره ملی ۳۳۸۰۲۷۴۸۰۱ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

✦✦✦

سند و برگ سبزو کارت خودرو سواری سیستم: پژو تیپ: ۲۰۶ آریان V۸SD رنگ: سفید مدل: ۱۳۹۶ به شماره انتظامی ایران ۸۴ / ۲۷۸ ص ۵۳ شماره موتور: ۱۷۱۸...۱۷۲B شماره شاسی: NAAP۴۱FEVHJ..۱۸۹۷ به مالکیت آقای محمدحسن حسن‌پور مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

✦✦✦

اصل کارت هوشمند به شماره: ۳۲۰۵۲۲۳ و به شماره انتظامی ایران ۴۴۶/۲۵ ع ۱۲ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

✦✦✦

مدرک فارغ التحصیلی اینجانب مهدی سرائی تبریزی فرزند غلامحسین به شماره شناسنامه ۹۷۹۸ صادره از تهران در مقطع کارشناسی ارشد رشته آبیاری و زهکشی صادره از تهران واحد دانشگاهی علوم و تحقیقات با شماره ۱۷۸۸۱۲۳۰۰۸۶۶ (شماره سریال مدرک ۰۱۴۸۷۲۴) مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضا می‌شود اصل مدرک را به نشانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات به نشانی: تهران، انتهای بزرگراه شهید ستاری، میدان دانشگاه، بلوار شهدای حصارک دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات ارسال نماید.

✦✦✦

برگ سبز خودرو سواری پراید ۱۴۱ رنگ مشکی متالیک مدل ۱۳۸۴ شماره موتور ۰۱۱۰۵۷۴۲ و شماره شاسی ۱۴۸۲۲۸۴۱۱۲۰۸۰ S و شماره انتظامی ۲۳ ص ۱۷۷ ایران-۶۵ متعلق به آقای مجید بامری نیا شماره شناسنامه ۱۷۸ مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

✦✦✦

برگ سبز و کارت شناسایی خودرو پژو پارس مدل ۱۳۸۵ به رنگ سفید به شماره موتور ۱۲۶۸۵۰۰۰۲۴۱ و شماره شاسی ۱۱۳۰۶۸۲۵ و شماره انتظامی ۶۲۹د۲۲ ایران ۷۵ متعلق به معین سالاری‌فرد فرزند جواد مفقود گردیده و فاقداعتبار است.

✦✦✦